

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolvas szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 21 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadlatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
modokban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 224. szám.

Szerda, október 1.

Fenygetések.

Nagybecskerek, október 1.

(M—d.) Közeledek a parlament új ülészaka s bár az új fedél alatt nyílik meg, a régiék azok a fenyegetések, a melyek évtizedek óta felhangzanak az ellenzéki sajtóban, a nélkül, hogy — szintén évtizedek tanúságai szerint — valaha valóra váltak volna.

Nem a szándokot, hanem az eredményeket illetőleg. Gátolni gátolták a tisztességes törekvések sikereit, de azok minden ellenzéki poklokot keresztül mégis érvényesültek.

Igy hát nyugodtak lehetünk a belülről nagy garrai hirdetett harcok kilátásai felől a multak tanúságai szerint.

Azonban éppen ez okon nem vagyunk megnyugodva a kiegyezés dolgában.

A kormánykörökben erősen foly a munka a törvényhozás elé terjesztendő javaslatokon. Ezek közt a költségvetés — az egyik a legelsőnek és legfontosabbnak. Összeállítása ezuttal nehezebb volt a szokottnál, mert nem könnyű dolog volt a szakminiszterek követeléseinek összeegyeztetése a pénzügyi helyzet követelte takarékossgal. Mindazáltal a költségvetés készen van s a pénzügyminiszter az első ülések egyikén elő fogja terjeszteni.

Ezzel tehát nyugodtak lehetünk. Az ország érdekei minden vonalon meg lesznek óva e tekintetben.

De nem mondhatni ezt közéletünk valóságos tengeri kigyójáról, az oly régóta készülő kiegyezésről. Ez még most sem kész és a magyar miniszterek ismét Bécsbe mentek, hogy a tárgyalásokat folytassák, ha lehet, befejezzék. Ugy látszik, nem annyira a szorosban a „kiegyezés“ körébe tartozó kérdések okozzák a nehézséget, — ezekkel jóformán készen vannak, — mint inkább a vámtarifa, melynél még nagyok az eltérések a két kormány között. A nyers termények megfelelő védelmét az osztrákok

nem akarják megengedni, viszont magyar részről méltán kifogásolják az osztrák részről a szövött árukra követelt tulságos vámemelést, mert ezen áruk vámjá már eddig is igen magas volt. A pénzügyi vámnál is nehézségeket okoz nem annyira az osztrák érdek, mint az osztrák irigység.

Nem akarnak ugyanis belemenni a kávévám fölemelésébe, nem mintha az ebből származó bevételi többlet az osztrák kincstárnak is jól nem esnék, hanem mivel az általános föltevés szerint a kávéfogyasztás Ausztriában aránylag sokkal nagyobb, mint Magyarországon.

A kiegyezés megszavaztatásának kilátásai Ausztriában az utóbbi napokban is inkább romlottak, mint javultak. A Körber által eddig alkalmazott eszközök, melyekkel a csehek makacsságát megtörni igyekezett, bár rengeteg pénzbe kerültek, nem érték el céljukat.

Majdnem bizonyos tehát, hogy Körber politikája Csehországban kudarcot fog vallani. Eszközait jóformán kimerítette s eredmény nincs.

Az osztrák felhivatalosak már a reichsrath feloszlatását és új választások kiírását kezdik pengetni. Ez az utolsó eszköz is rendelkezésére áll Körbernek, erről biztosítják lapjai politikai ellenfeleit s azt modják, hogy az új választásoknál nagy veszteségeket szenvednének egyfelől a nagynémetek, másfelől az ifjú csehek. Vajjon meghátrálnak-e erre ezek a szélső pártok, a jövő nemskára meg fogja mutatni. A politikai helyzetnek ez a bizonytalansága okozza, hogy a kiegyezési javaslatok előterjesztéséről a két parlament megnyitása után egyelőre nem lehet szó. Pedig ezeknek a javaslatoknak ujévre törvénynyé kellene válniuk.

A kiegyezésben rjlő nagy nyugalmát a dualizmusnak tehát sokkal jobban feltjük a csehektől, mint a mi csehül álló függetlenségi pártunktól.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 1/3-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Oktober 4. Könyvnyomdászok születési ünnepéje az Ellmer-féle vendéglőben
7. és a következő napokon megyei állandó választmány ülése d. u. fél 4 órakor az alispáni kisteremben.
15. Torontálvármegye őszi közgyűlése d. e. 10 órakor a városházán.

— **A király nevenapja.** Október 4-én, szombaton lesz a király nevenapja, a mit Nagybecskerek város közönsége szokásos kegyelettel fog megünnepelni. Ez alkalomból a róm. kath. plébánia templomban okt. 4 én d. e. 10 órakor ünnepélyes istentisztelet lesz, melyen jelen lesznek a városi, a megyei és az állami hatóságok képviselői.

— **A trónörökösnek fia született.** Bécsből jelentik, hogy Hohenberg Zsófia hercegnő, Ferenc Ferdinánd főherceg neje, egészséges fiugyermeget szült. — Az újszülött tudvalevőleg nem bir trónöröklési igényvel, mert Ferenc Ferdinánd főhercegnek morganatikus házassága miatt le kellett mondania arról, hogy utódai a trónra igényt tarthassanak.

— **Személyi hír.** Dr. Dellimanics Lajos alispán ma visszaérkezett Nagybecskerekre s átvette hivatala vezetését.

— **Uj járásbíró.** A király az igazságügyminiszter előterjesztésére Kovács Kálmán hódmezővásárhelyi járásbírói albirót a billéi járásbíróhoz járásbíróvá nevezte ki.

— **Oktober 6.** A jövő hétfőn ismét ráncborul a szabadságharc leggyászosabb évfordulójának árnyéka, melyről szomorú kegyelettel emlékezik meg minden magyar ember. Nagybecskereken sem mulik el az évtorduló nyomtalanul s több egyesület gyászünnepélyt tervez, valamint a templomokban gyásztiszteletet lesznek a vértanúk lelki üdvéért. Igy a róm.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Kurucz Feja Dávid.

— A megnyitó előadás. —

Deák Péter nagy halálra kötelezte a nagybecskereki közönséget, amiért Fényes Samu e szenzációs darabjával nyitja meg az őszi évadot.

Ugy hisszük: olvasóink szívesen fogadják, ha a következőkben bővebben foglalkozunk a ma este előadandó kurucz színművel.

Ott vagyunk Kassa városa előtt.

Inog már a város, hajlanak a kapuk, mert Ráskayné van a falakon belül, pedig „mind német kézre kerül a végvár, ahol e némben megfordul. Lám Fülel is elesett, Szendrőre ment ekkor Ráskay uram a párjával és — Szendrő is elesett. Most Kassát akarja éhes hienájának, Caraffának, az eperjesi hirhedt vérbírónak kezére játszani.“

Ura a német foglya, Feja Dávid pedig az ő szép szemeinek lett rabjává. Hopmestere, Carló által megvesztegeti a két tribunus plebist, Palkót és Karóvét, kik a bíróra uszítják a népet, az megtartja azonban nyugalmát, a forrongó nép közé megy, lecsendesíti a megvadult tömeget, sőt elfogja, megkötözteti a két bujtogatót.

Gábor diák azonban, kit Ráskayné elcsábított, nyomorékká tett, felismeri Ráskaynéban Tábori Örszét, a Caraffa cédáját, érzi a veszélyt, de férfiak segítségéhez nem mer folyamodni, mert ismeri

Örsze varázserejét a férfiak fölött, Fejánéval és Judittal, a bíró megszégyenített feleségével szövetezik tehát, hogy a vérszomjas asszony tervét meghiúsítsa. (I. felvonás.)

Feja Dávid, az evangélium védelmezője, a diadalmas Feja Dávid érzi gyöngeségét, bár kemény akar lenni. Fáj neki, hogy anyja is, ki pedig még egy árnyékoló szót sem engedett előbb fiáról mondani, nem bizik benne. Érzi, hogy nem beszületes uton jár, midőn hitvesét, bár gondolatban megcsalja. Nyílt, őszinte lelke felháborodik, meg akar térni, de hiába, „egyre ittas és mégis szomjuhozik“; végre úgy vél szabadulni bűnös szenvedélyétől, hogy a férjret küldi Gábor lantost, váltsa ki, hozza őt vissza bárminő cseréért s hogy más a kapukon be se jöhessen, titkos jelszót ad ki, melyet kettőjükön kívül csak az ő ismer.

De már késő. Eszét Ráskayné mosolya már elrabolta, szívet mardosó kétség szakgatja; tanács-talanul bámul a nagy terem Szent-Mihály képére és ime a kép sarkon fordul és Ráskayné varázslatos alakja lép ki belőle.

Feja Dávid megigézte áll csábítója előtt, ki a falat, mely lakát a teremtől elválasztá, át-törtette. A fölháborodott, hivatalos komolyságához visszatért bíró kérdésére haja kibontásával, kacérkodással felel; szerelmet vall az elkábult férfinak, ki teljesen elkábultva öleli, hevesen csókolja a daemont, ennek boszorkányos szemeibe mélyed csak.

Fejére .onja érte az isten haragját, megcsalja érte hitvesét, de a fejedelem ellen nem vétkezik: hiába ingerli elbűvölő ördöge Thököly követe, Gábor diák ellen; kimondja, hogy azt az embert egy ujjal sem illetheti, mert kurucz a teste, lelke. Gáborról a rabokra, Ráskayra esik gondolata.

Hajh, Ráskay!

Itt eldől Feja Dávid sorsa. Eddig küzdött benne szerelem és becsület, a tulsulyt ez utóbbi tartván meg. De Ráskay itt lesz már estvére. Éppen ma estvére. Nem, ez nem lehet, inkább hűsüljön a lantos künn az éjszakán; baja nem eshetik. Petneházy 900 emberrel a falak előtt.

Uj titkos jelszót rendel el, de mig megírja a parancsot, Ráskayné hívívó galambot bocsát ki. Feja nem veszi észre. Elkárhozott már egészen, azt nem bánja, hogy pápista, csak csókjáért eped.

Gábor már régebben észrevette, hogy Örsze galambbal postálkodtat, hirt küldve az ellenségnek, elrendelteti tehát Lányi urammal, hogy öljék le a galambokat, Fejánénál pedig sólymot hagy, mely el is fogja Ráskay galambját.

Az elfogott levelet elolvasva kijózanodik egyszerre Feja Dávid. Nem ittas többé, éhes ördögét akarja már csak kielégíteni. „Csinálni akar neki oly lakomat, hogy holtra falhassa magát belőle.“ Darabokra akarja vagdaltatni azt a némbert és szívét elküldi a farkasnak, oltsa vele éhét.“ (II. felvonás.)

kath. templomban d. e. 10 órakor tartják a gyászmisét. A magyar olvasókör tegnapi választmányi ülésén szintén tanácskozott arról, hogy miképen kellene a 13 vértanu napját megünnepelni. Felmerült az az eléggé nem dicsérhető terv, hogy a Magyar Körnek egy száztagú küldöttsége átmenjen Elemérre s ott koszorút helyezze a vértanu Kiss Ernő tábornok koporsójára. A terv az egész választmány helyeslésével találkozott, miután azonban nem lehetett előtte ismeretes, hogy a nagy közönség mennyiben csatlakozik a küldöttséghez. kimondta, hogy a végleges határozatot a ma, szerdán este tartandó választmányi ülésen fogja hozni.

— **A Temes-Bégaszabályozás.** A Temes-Béga-völgyi vízszab. társulat véleményező-bizottsága tegnap délelőtt dr. Molnár Viktor temesi főispán, miniszteri biztos elnökele alatt a társulat palotájában ülést tartott, melyen Torontálból részt vettek: br. Dániel Ernő v. b. t. t. dr. Dellimanics Lajos alispán, gr. Csekonic Sándor, Daniel László, Babics József, Daniel Pál és Várnay Imre. Az ülésen az 1903. évi költségvetést tárgyalták ezután. A szükségleteket 1.568.400 koronával és a fedezetet 1.586.044 koronával állapították meg; ennélfogva a felesleg 17.844 koronát tesz ki. A társulat készpénz-készlete a törlesztési, vízvédelmi, tartalék, építési, biztosítási és büntetéspénzi alapokban összesen 1.302.087 korona, míg az építési alapban 4.898.737 korona áll rendelkezésére, melyből valamennyi előirányzott munka költsége fedezhető, sőt még 2539 kor. felesleg is marad. A munkálatok az O-Béga, Beregszón és Temesinán már folyamatban vannak; részint a jövő évre vannak előirányozva (Surgány és Pogánis patakok és a verseci réten.) A Lanka-Birda csatornán Gilád és Vojtek közt építendő hid vasszerkezetének szállítással az osztrák-magyar államvasutársaság resicai vas-hámora, a cement-munkálatokkal egy aradi cég bízott meg. Több folyó ügy elintézése után az ülés véget ért.

— **A nagybecskereki Kossuth-szobor.** A „Magyar olvasókör“ tegnap délután 6 órakor választmányi ülést tartott dr. Nagy Dezső elnökletével, melynek célja a Kossuth-szobor bizottságának megalakítása volt. Az elnök lelkesen üdvözlö a szép számmal megjelent tagokat s azután Fried Albert dr. indítványozza, hogy a nagybecskereki Kossuth-szobor ügyében alakítsanak egy szűkebbkörű bizottságot, melynek az lesz a feladata, hogy a szobor nagybizottságát megalakítsa. A maga részéről a szűkebbkörű bizottságba a következőket ajánlja: Nagy Dezső dr., Várady Imre dr., Brájer Lajos dr., Camilla Antal járásbíró, Podvinec Izsó dr., Széki Andor, Demkó Endre dr., Tichy József és Fried Albert dr. A választmány elfogadta az indítványt s az előterjesztett névsort jóváhagyva; utasítja a végrehajtó-bizottságot, hogy a nagybizottság megalakítására minél előbb tegye meg a szükséges intézkedéseket.

Kassa város tanácsa összeült, hogy ítélezzék az áruló asszony fölött. Őrzse tanut követel, ki bizonyítja, hogy ő röpitette a galambot és jön erre a szerencsés len anya, Fejáné és hazaszerelében inkább fiára vall, sem mint az a nőember szabaduljon. Levelet mutat, melyben Ráskayné inti, hogy ne engedjen a tanácsnak ítélni, mert fia ablakából röpitette a galambot, miközben a vállait esőkolá.

Itt megkezdődik Feja Dávid bűnhődése. Saját szerető anyja vádolja, de még nagyobb lelki meggyaláztatást is kell elszenvednie. Előáll vérig elkésztett, megcsalt felesége és hitet kész rá tenni, hogy hajnalban, midőn a galambot a sólyom elfogta, az ő kamrájában volt ura. Megrendíti e szó a megtévedt bírót és ismét előttünk áll a régi, az igazi Feja Dávid.

A tanács nem mer ítélni, mert Ráskayné „a Belzebub apja legsötétebb poklára esküszik, hogy mindnek iszik a véréből, a ki csak egy ujjal meri illelni,“ hisz Thököli a váradai baba foglya, ő pedig Tábori Őrzse; a Caraffa szeretője, lelke fele.

De ítélt ekkor a megtévedt bírót, elrendelvé, hogy „a vétkes nőember pellengérré köve megbélyegeztessék s hajnalban a felső kapun a városból kiséprűztessék.“

Meltoán róttá volna így le Feja egyik bűnét, de ő még vésznek, halálnak tett ki, bár rosszat

— **A zsidók ujéve.** Ma este kezdődik a zsidók új esztendeje, a melylyel az ő számításuk szerint 5663-ik esztendőbe lépnek. Ez alkalommal a nagybecskereki izr. templomban a ma esti istentisztelet negyed 6 órakor kezdődik. A holnapi és holnaputáni reggeli istentisztelet hat órakor veszi kezdetét. Az első nap német, a második magyar szónoklat lesz. Mint halljuk, ez idén gondoskodva lesz, hogy a Kossuth-ünnepély alkalmával kellemetlenül észlelt rendtelenségek, különösen a szónoklatok alatt, eleje vétségék.

— **Letartóztatott vasuti állomásfőnök.** A nagybecskereki királyi ügyészség megkeresésére a rendőrség ma letartóztatta Nagybecskereken Prinz Ferenc bégaszentgyörgyi vasuti állomás elöljárót, aki ott helyettesként működött. Prinz Ferencnek az a bűne, hogy a vasuti pénztárból elsikkasztott 600 koronát. Érdekes a dologban, hogy Prinz önmagát jelentette fel a rendőrségnek. Tegnapelőtt ugyanis bejött Nagybecskerekre a rendőrséghez és Rosenthal kapitánynak előadta, hogy nemrégiben egy szerbiai ismerősének a vasuti pénztárból 200 koronát adott kölcsön. Az illető a pénzt ismételt kérésére sem küldte meg neki, amire ő 400 koronát vett ki a pénztárból s azzal kártyázni kezdett, hogy a nyereségből pótolja az előbb kivett 200 koronát. A játék azonban halul végződött, mert ő a 400 koronát is elvesztette. Hogy kisebb legyen a büntetése, önmagát jelentette föl. A rendőrség jelentést tett a szegedi forgalmi főnökségnek, a mely beidéztette a nagybecskereki állomásra Prinz Ferencet. Miután itt kihallgatták, a kihallgatás után a nagybecskereki kir. ügyészség utasítására a rendőrség letartóztatta.

— **Az időjárás októberben.** A szegedi Meteor az októberi időjárásról a következőket írja: Október hó csomópontjai 1., 3., 4., 7., 8., 9., 10., 11., 17., 20., 23. és 31-iki napokra esnek, a melyek e hónap első felét fölülte változatossá teszik, eleinte még enyhébb, de a 10-iki hatása már erősebb lehűlést eredményez s csak a hó második felében tér vissza az enyhébb, melegebb idő. A midőn ha a 31-iki csomópont alkalmával kitörés lesz a napon, akkor még az enyhébb idő november hóra is kihát.

— **„Októbernek elsején . . .“** Ennek a bakánótának akkordjai hangzanak föl most ország-szerte a „tauglich“ legények ajkáról, akiknek „októbernek elsején be kell rukkolni . . .“ És hangos élet támad hirtelen október elején a kaszárnyákban. Felverik a csendet, amely pedig a leszerelés után elült a kaszárnyák magas falai között. Egyszerre benépesülnek az üresen maradt legénységi szobák. Megkezdődik a bevonulás. Vonatok hordják a legényeket ezredeikhez. És népesebbek az utcák is. Hangos énekszóval, felbokrétázott kalapban szaláingóznak a rekruták a kaszárnyákba. A Nagybecskereken állomásozó helyőrséghez október 6-ikáig kell bevonulni a legénységnek, valamint hogy másutt is ez a bevonulás végső terminusa. Addig még szabadon

nem gondolva, egy kuruc sereget. Jön is már Gábor hada szétverve, maga véresen, rongyosan, mert Petneházy hallván, hogy Tököly fogoly, a császár hűségére tért, nem védte a falakat.

Önkéntelenül bár, de áruló lett így a bírót és ezért bűnhődni kell keserves, nehéz bűnhődéssel. (III. felvonás.)

Ráskayné a kemény, szigorú ítélet alatt megszereti a kíméletlen bírót, mert benne férfit, vértől sem irtózó, igazi férfit lát. Ismét vissza akarja hódítani a Caraffa foglyává lett Feja Dávidot, de ez kirugta. A téboly szélén áll már a sóvárgó asszony, midőn egy mentő gondolata támad: Fejáné és Judit számára kegyelmet eszközöl ki, így kezében tartva az anya és hitves életét és evvel meglágyítani véli a fiút.

Gábor azonban hirül hozza, hogy a kaszárnyák megkegyelmezett a nőraboknak, mire a bírót összetépi a kegyelemlevelet és nyugodtan megy a vépadra. A rémeket, a vépadra vitt szerencsétlen alakok ijeszítő képét látó Ráskayné még egyszer látni akarja a halálra ítéltet, de a deméndi paraszt golyhó törétől elveszi méltó jutalmát. (IV. felvonás.)

Ez a mai bemutató előadás meseje, mely bizonyára Nagybecskereken is éppoly kedvező fogadtatásra talál, mint széles ez országban mindenütt, ahol előadták a kurucok és labancok ez érdekes küzdelmét.

buslalkodhatnak a legények s valószínű, hogy több a szomorúság köztük, mint a vidámság.

— **A trafikosok szünete.** A pénzügyminiszter a trafikosok szünetének rendezésére a következő rendeletet bocsátotta ki:

A dohányárusok üzleti helyiségeinek nyitvatartását szabályozó és a dohánygyártmányok eladására vonatkozó szabályok 15-ik §-ában foglalt, valamint e tárgyban időközönként kiadott összes rendelkezésnek hatályon kívül való helyezésével, — az 1891-ik évi XIII-ik törvények 5-ik §-ában nyert felhatalmazás alapján — következőket rendeltem: A dohányárus köteles áruhelyiségét általában reggeli 7 órától, a fő- és székvárosban esti 9 óráig, városokban esti 8 óráig, egyéb helyeken esti 7 óráig nyitva tartani s ezen idő alatt egy a hozzá anyagbeszerzés végett utalt árusokat, valamint a náluk megjelenő fogyasztó közönséget a kívánt anyaggal pontosan, gyorsan és készségesen kielégíteni. Vasárnap és Szent István napján a kizárólagos dohányárusok reggeli 9 órától déli 12 óráig, a nem kizárólagos dohányárusok pedig addig kötelesek üzlethelyiségeiket nyitva tartani s az eladást ott közvetíteni, ameddig főüzletük nyitva tartására — az ipari munkának vasárnap és Szent István napi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. t. c. 3. §-a alapján — engedéllyel bírnak. Megengedem továbbá, hogy: 1. a katolikus vallást követő dohányárusok husvét, pünkösd, karácsony első napján és urnapján; 2. az ág. hitv. ev., az ev. ref. és az unitárius vallást követő dohányárusok husvét, pünkösd, karácsony első napján, napjépeken és áldozó esütőrtök napján; 3. az izraelita vallást követő dohányárusok Roshasonó (ujjé) két napján és a Jom-Kipur (egesztlő) napján; 4. a görög-keleti román és szerb egyházak valását követő dohányárusok a husvét, karácsony és pünkösd első napján üzlethelyiségeiket teljesen zárva tarthassák. Jelen rendeletem 1902. évi október hó 1-én lép életbe. Budapest, 1902. évi szeptember hó 22-én. Lukács, s. k.

— **Magyar daloskör német községben.** A delibáti kincstári homoksvatagban létesített Fejért telep község németajkú lakosai magyar daloskört alapítottak, amelynek zászlószentelése vasárnap volt a környékbeli szerb és román lakosság élénk részvételével. A szentelést Geiger kubinyi lelkész végezte a telepesek kápolnájában, amelynek oltárképét Herceg Ferenc ajándékozta. A keresztapaságra a verseci magyar nyelvtanító egyesületet kérték föl. Sejkovics jegyző magyar beszéde után Darányi miniszter megbízásából Schermann kincstári intéző nevében Perjéssy Lajos tanár verte be a szöveget. Szivák országos képviselő levélben üdvözlötte a telepeseket, akik kizárólag magyar hazafias dalokat énekeltek és hangoztatták, hogy szívvel-lelkel ragaszkodnak a magyar hazához és gyermekeiket magyarokká nevelik. Az ünnepségről Wlassics és Darányi minisztereknek üdvözlő táviratokat küldtek. Az ünnepet áldomás és tánc zárta be.

— **Népgyűlés Versecen.** Versecről írják, hogy az ottani gazdasági és borászati egyesület a hegyközséggel egyetemben hétfőn népgyűlést tartott. A népgyűlésen képviselő volt mintegy 5000 hold rekonstruált szőlőterület. A népgyűlés egyhangúlag elhatározta, hogy a kormányhoz feliratot intéz, hogy az új autonóm vámszerződések megkötése alkalmával a 40 koronás vámtétel ezennel is változatlanul fentartassék. Hangsúlyozni fogja a felirat, hogy az olasz borok további kedvezményezése a nagy költséggel rekonstruált hazai bortermelést nemcsak veszélyeztetné, de megsemmisítené. A népgyűlés ilyen értelemben kérvényez a képviselőháznál és felkéri a szomszédos bortermelők és borkereskedők országos szövetségét, hogy hasonló munkálkodási fejtsenek ki. A népgyűlés hasonló értelmű megkeresést intéz Versec városa törvényhatóságához és a vidéki gazdasági egyletekhez.

— **Zabszállítás a honvédségnek.** A m. kir. II. honvédkerületi parancsnokság közhírré teszi, hogy a folyó évi szeptember hó 15-én 5858/hbo. szám alatt kiadott hirdetmény szerint a szegedi állomáson 1903. évben szükséges zab szállítása időközben biztosítván, a f. évi október hó 6-ára kitűzött nyilvános ajánlati tárgyalás Szegeden csak a nagybecskereki állomásra nézve fog megtartatni.

Színház és Irodalom.

* **Az első előadás.** A városi színházban ma tartja első előadását Deák Péter színtársulata. Első előadásul a „Kuruc Feja Dávid“ kerül színre, melynek szerepei igen jó kezekben vannak. Holnap „Lotti ezredesei“-t adják, pénteken pedig a „Nebántsvirág“, a címszerepben Tóth Steffel, aki kiváló sikerrel végezte a színművészeti akadémiát s a Népszínház vizsgáján nagy tetszéssel játszotta a „Katalin“ operette Germainjét.

* **Mikes Kelenem**, a legkitünőbb magyar memoire író, Rákóczy hű kísérője, ujabban mindinkább meghódítja az irodalmat. Levelei is több olvasó kezén forognak, mint valaha, irodalmi történetírók is, historikusok is többet foglalkoznak vele, mint régen. Festik, szinpadra viszik, versekbe írják élete folyását. Az a mély szeretet és hűség, a melylyel ő fejedelméhez holtig viselte, költői, sőt szinte legendás alakká teszi őt. Levelei is a legkitünőbb magyar próza, melyet irodalmunk mind máig felmutathat. A historiában az ő levelei Rákóczy korának érdekes dokumentumai s belőlük lüktet leghűsebben és legigazabban a kor érzése; abban van megrajzolva a bujdosó fejedelem alakja és az emigráció szomorú sorsa, apadása, kihalása. Május 28-án 1720-ban írja: „Az Isten árvására tevé bennünket és kivéve ma közülünk a mi édes urunkat és atyánkat 3 óra után reggel. Ma nagypéntek lévén, mind a mennyei, mind a földi atyáinknak halálokat kell siratnunk. Micsoda életet élt ő és micsoda halála volt! Hiszem, hogy megmondották neki: Ma vélem léssz a paradicsomban.” Így siratta el ő Rákóczyt, de már az nem volt, aki az ő szemét lefogja; utolsóinak marad a bujdosók közül. De az emlékezete él és sok költő képzelete csapong a sirja körül. Mikes Kelemenről szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 168. füzetében. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyúttal e kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára diszes félbörkötésben 16 korona; füzeteként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

TÁVIRATOK.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: Ma van a kiegyezési tárgyalások kritikusa napja. A király ma mindkét miniszterelnököt külön-külön kihallgatáson fogadta. Délutánra döntő fordulat várható.

Zola Emil halála.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Jókai Mór részvét-táviratot intézett Zolánéhoz, melyben kifejezi, hogy mélyen megrendülve osztozik fájdalmában lángeszű férjének ravatalánál. A lipótvárosi kaszinó elhatározta, hogy koszorút helyez Zola Emil ravatalára.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti táv.) Párisból táviratozzák: Ma reggel Zola ravatalánál megjelent Dreyfus is. Megállt a holttestnél, szemét sokáig mereven rászegedte s ajka görcsösen mozgott. Dreyfus egészen megöszült és megtört. Zolát egyházi szertartás nélkül pénteken temetik el. Zoláné állapota nagyon komoly és az orvosok nem engedik meg neki, hogy férjét megnézzék. Zola végrendeletét eddig még nem találták meg, de bizonyosra veszik, hogy csinált végrendeletet. A „Petit Journal” Zola haláláról azt írja, hogy Zola még lélekzett, mikor a cselédség a hálószobába jött, de egy óra betelt, míg orvosok érkeztek s akkorára már meghalt.

A francia kamara többségének néhány tagja elhatározta, hogy a kamarában nemzeti temetést fog rendezni Zolának. A kérdéssel a mai minisztertanács fog foglalkozni. Az „Aurore” azt kívánja, hogy Zolát a Pantheonban temessék el. A párisi lapok megerősítik, hogy Dreyfus családjával együtt elmegy a temetésre.

Az özvegy spanyol királyné férjhez ment.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) A londoni lapok egy madridi táviratot közölnek, mely szerint Mária Krisztina, volt spanyol királyné, Alfonz spanyol király édesanyja, ausztriai utazása előtt férjhez ment főlovászmesteréhez Escosura grófhoz. A fiatal spanyol király mikor híret vette édesanyja házasságának, állítólag kérdőre vonta őt és azóta a király és édesanyja között igen feszült a viszony.

Az uzorás váltója.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti táv.) Mintegy két évvel ezelőtt Baranyi Tivadar miniszteri titkár több rendbeli adósságát konvertálni óhajtván, Varga Antalhoz, a braganzai

herceg híres uzorásához fordult, adjon neki 15.000 koronát kölcsön s mindjárt át is adta neki az összegről szóló váltót. Varga néhány napra találkozót adott neki, hogy akkorra majd szerez pénzt, de Baranyi akkor sem kapott pénzt s Varga visszaadta neki váltóját, 1900. decemberében a család Baranyit gondnokság alá helyezte, majd elmeógyógyintézetbe vitette s adósságait kifizette.

Ekkor előállt Vörös Lajos vidéki ügyvéd a 15.000 koronás váltóval. A vizsgálat során kiderült, hogy Varga hamis váltót adott vissza Baranyinak, Baranyi igazi váltójára pedig fölvette a pénzt. Az ügyben ma délelőtt kezdődött meg a törvénytörési tárgyalás nagy érdeklődés mellett, ítélet azonban csak késő este lesz.

Az amerikai elnök betegsége.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londonból jelentik, hogy New-Yorkból meghívtak egy kiváló angol orvost, hogy vizsgálja meg Roosewelt elnök egészségi állapotát, mely az utóbbi időben veszedelmesre fordult.

Mammut lelet Horvátországban.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zágrábról jelentik, hogy Vacucában egy vasut építésnél a munkások egy mamutnak a fejét ásták ki. A koponya jó állapotban van s a leletről értesítették a zágrábi muzeumot.

Havazás Tiroiban.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bozenből jelentik, hogy ott tegnap reggel nagy havazás volt. Bozen környékén levő hegyeket mind hó borítja.

Határidő-üzlet.

Budapest, október 1. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén az árak kisebb-nagyobb mértékben emelkedtek. Kötés történt 1000 mm. rozsrá és 3000 mm. zabra. Az idő esős. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza áprilisra	6.94—6.95
„ októberre	7.14—7.15
Rozs októberre	6.18—6.19
„ áprilisra	6.30—6.31
Tengeri szeptemberre	— — —
„ májusra (1903.)	5.52—5.53
Zab (októberre)	5.60—5.62
Zab (áprilisra)	5.90—5.92

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Megnyitó előadás.

Nagybecskerek, szerdán, 1902. október hó 1-én:

Ujdonság! Itt először!

KURUCZ FEJA DÁVID.

Történelmi dráma 4 felvonásban. Irta: Dr. Fényes Samu.

Személyek:

Feja Dávid, Kassa főbírája — — —	Kemény Lajos
Judit, a felesége — — —	Hollósi Rózsi
Özv. Fejáné, Dávid édesanyja — — —	Chatriné
B'ske, Dávid huga — — —	Deákné
Gábor, lantos — — —	Chatri Ferenc
Ráskayné — — —	Györi Matild
Karove Jakab, tribunus — — —	Pányiczki A. tal
Petneházi Dávid, kurucz ezredes — — —	Szebeni A.
Esze Tamás, szegény legény, kurucz csapat-vezér — — —	Deák Péter
Caraffa Antonio, a felsőmagyarországi császári hadak főgenerálisa — — —	Nagy Jenő
Bolond — — —	Vágó Géza
Dr. Mirabolán, Caraffa csillagjosa — — —	Kiss
Szentiványi, a korpás gróf — — —	Pányiczki Antal
Lányi Samu, mészáros c. hímester — — —	Pécsi László
Dehuhnagel Kristóf, szabó c. hímester — — —	Vágó Géza

Kezdeté 8 órakor.

Holnap, csütörtök, október hó 2-án itt először:

LOTTI EZREDESEI. (Operette)

Nyílttér.*



Leghathatósabb arzén-vas-víz

vérszegénység, női betegségek, ideg- és bőrbetegségek ellen. Kapható valamennyi gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésben (droguistáknál). (71 20 14)

* Az e rovat alatt közölték nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1902. május hó 1-től.

Érkezik:

A nagybecskereki pályaudvarra:

Zombolyaról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 38 p.
Pancsováról: délelőtt 7 óra 30 p.; délután 5 óra 55 p.
Temesvárról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Versegről: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Álbanárról: este 7 óra 23 p.
Zombolyaról: (keskenyvágányú vonalon) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

Indul:

A nagybecskereki pályaudvarról:

Módosra: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Temesvárra: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Versegre: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Álbanárra: reggel 3 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 30 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Károly—Nagykikindára: reggel 6 óra 7 p.

Csenei járás főszolgabírájától.

4938/1902. sz.

797-3.1

Hirdetmény.

A csenei járási utbizottság 1902. évi február hó 8-án hozott 1. számú határozatában kimondotta, hogy a kiépítetlen csene—bobdai járási közutnak 5·3/10 kilométer és kisjécsa—nagyjécsai járási közutnak 3·8/10 kilométer, összesen 9·1/10 kilométer kitévő utszakaszát acsuczai, leaszai vagy lukareci bazalt-trachit tört kővel kiépíteti, az utépítési és hengerelési előirányzott összeg 92·544 korona 70 fillért tesz ki.

A fentemlített munkákat fogantatásának biztosítása céljából 1902. évi október hó 18-ik napján d. e. 10 órakor a csenei főszolgabíró hivatala helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalás tartatik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fenti munkákat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlatukat kitűzött nap d. e. 10 óráig alólírott utbizottsági elnöknel annál inkább nyujtsák be, mivel a később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek. A szóban forgó munkálatokra vonatkozó részletes feltételek a hivatalos órák alatt a járási főszolgabírónál megtekinthetők.

Csene, 1902. évi szeptember hó 30-án.

Uzbasich Gáspár,

főszolgabíró.

20.911/1. d. szám.

M. kir. államasutak.

Üzletvezetőség Kolozsvárt.

Pályázati hirdetmény.

(Rostálatlan, rostált és darabolt kavics szállítása iránt.)

A magy. kir. államasutak kolozsvári üzletvezetősége az 1903. évre, kedvező egységárak elérése esetén pedig további két évre, vagyis az 1904. és 1905. évekre is szükséges rostálatlan, rostált és darabolt kavics szállítást biztosítani óhajtván, arra ezennel nyilvános pályázatot hirdet. Ezen anyagoknak egy évi megközelítő szükséglete a következő, és pedig:

12.000 m³ rostálatlan bányá vagy folyókavics;
 13.200 m³ rostált kavics és
 5600 m³ darabolt kavics.

A szállítás a magy. kir. államasutaknál érvényben levő 122.291/96. szám alatt kelt általános szállítási feltételek alapján eszközölendő.

A kitöltött és 1 koronás magyar bélyeggel ellátott, keltezett és a lakás pontos megjelölése mellett aláírt és lepecsételt ajánlatok a jelen szintén aláírandó és ivenként 30 filléres bélyegjeggyel ellátandó pályázati felhívással együtt a rendes címezésen kívül ezen külcimmel: „Ajánlat 20.911/1902. számhoz, kavicsszállítás iránt” ellátva 1902. évi október hó 16-ik napjának déli 12 óráig az üzletvezetőség I. osztályához személyesen benyújtandók vagy posta útján beküldendők.

Kolozsvár, 1902. évi szeptember hóban.

(3.3)

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

822. bvk. 1902.

796—1.1

Árverési hirdetés.

Alulirt kir. bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a nagybecskereki kir. járásbírósnak 1902. P. v. II. 134. számú végzésével elárvereztetni rendelt és vb. Schwarz Adolf nagybecskereki lakosnál 1902. évi június 21-én összeirt és a csőd-leltár 799—821. t. a. felvett és 322 kor. 40 fillérre becsült butorok nyilvános bírói árverésen 1902. évi október hó 7. napján d. u. 3 órakor fognak vb. Schwarz Adolf lakásán Nagybecskereken eladatni.

Kelt Nagybecskereken, 1902. évi szeptember 24-én.

Kiss István,
kir. bír. végrehajtó.

Óriási

készlet miatt eladok mátol fogva

legfinomabb női gallérokat angol double-szővetből **6—10 forintért,**

legfinomabb női paletotokat angol double-szővetből **8—12 forintért,**

legfinomabb női gallérokat angol crul-szővetből **4—6 forintért,**

és sok másféle ruhadarabot a lehető legolcsóbb áron.

Felsenstein Ferenc,
Nagybecskerek.

705—x.15

Finom öszi jaquet csak 3—6 frt.

Finom öszi jaquet csak 3—6 frt.

6524. tlkv. sz. 1902.

794—1.1

Árverési hirdetés.

A törökbecsei kir. járásbírósnak, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a magy. kir. államkincstár végrehajtónak Szuboticski Milos és Szuboticski Csedomir karlovai lakosok végrehajtást szenvedők elleni 1131 kor. 27 fill. s jár. iránti végrehajtási ügyében a területén levő, Karlova község határában fekvő következő ingatlanok, u. m.: a karlovai 2105. sz. tkvben A. I. 1—5. sor. (1603/12. és 1611/13/1. 2877/f 27., 3268—3278/269/a/1., 3288/7. és 3288/b/3. hrszamu 5 hold 1330 □-ól 1512 kor. kikiáltási árban 1902. évi október hó 8-ik napján d. e. 10 órakor Karlova község házában árverés alá fog bocsátatni és a kikiáltási áron alul is el fognak adatni azzal, hogy az árverés napjától fogva az überlandiális (maradvány) földek után lejárandó váltás tartozás vevőt fogja terhelni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én kelt 3333. sz. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában jelölt és óvadékképesnek nyilvánított értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az első árverés jogerőre emelkedése után 15 nap, a másodikat 30 nap, az utolsót 45 nap alatt, mindig az árverés napjától számított 5% kamattal együttesen a törökbecsei kir. adóhivatal, mint letéti pénziárnál szabályszerű letéti kérvény kapcsán lefizetni és a vételár után járó kincstári illetéket viselni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a kir. járásbírósnak tlkvi irattárában és Karlova község előljárárságánál megtekinthetők.

Kelt Törökbecsén, a kir. járásbírósnak, mint tlkvi hatóságnál, 1902. évi augusztus hó 27-én.

Szabó,

kir. aljbíró.



Legfinomabb
**esemege-
szőlő**

kilója 40 fillér,

kapható

naponta

dr. Brájer Lajosnál

Uri-utca 3. sz.

(7 8—x.31)

26.867/1902. szám.

Magy. kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Szegeden.

HIRDETMÉNY.

A magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége nyilvános versenytárgyalást hirdet az orsovai átrakodó állomáson létesítendő nyílt rakodó, áruaktár, gabonarakár és vámügyi iroda-épület építési munkák végrehajtására.

A tervek, költségvetések, szerződési tervezet, az ajánlati minta, pályázati feltételek Szegeden a m. kir. államvasutak üzletvezetősége pályafentartási osztályában (II. em. 4 sz. ajtó) és az orsovai osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt betekintheők.

Az ajánlatok legkésőbb *f. évi október hó 10-én déli 12 óráig* nyújtandók be az alulirt üzletvezetőség titkárságához (I. em. 22. sz. ajtó).

Szeged, 1902. évi szept. hó.

(3.2)

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egy szer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

760—x.5

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.

29305,902. sz. IV. osztály.

Magy. kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Szegeden.

Árverési hirdetés.

A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége ezennel közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutak tulajdonát képező, már használt, de még teljesen jókarban lévő XX. és XXVIII. sz. fa-állóhajók, Orsován a magy. folyam tengerhajózási részv. társaság uszóműhelyében az alábbi feltételek mellett *f. évi október hó 3-án reggel 9 órakor* nyilvános árverés útján egyenként el fognak adatni.

A fenti bánatpénzzel beérkező írásbeli ajánlatokat az üzletvezetőség 1902. évi szept. hó 30-ig elfogadja ugyan, azonban ha a nyilvános árverésen a megajánlott árnál magasabb éretnek el, az ajánlat tevő ajánlata figyelembe nem fog vétetni és a befizetett bánatpénz csak a letétjegy ellenében Szegeden gyűjtőpénztárunknál fog visszafizettetni.

Szeged, 1902. évi szeptember hó 15.

(3.3)

Az üzletvezető helyett:
Stelczel,
főfelügyelő.

Szőlőbirtokos urak figyelmébe!

A híres margitai vörösfenyő szőlőkaróknak eladásával Nagybecskereken Klein Róbert urat, **Korona-utca 7. sz., telefon-szám 155.** biztam meg. Kérem az érdeklődő urakat, hogy a minta-karót megtekinteni és szükségletüket már mostan előjegyezteni szíveskedjenek, azon megjegyzéssel, hogy mikorra kívánják a szállítást.

Mély tisztelettel

782—6.4

Albert Ödön, Csik-Szerecs.

147248/902 sz.

Magy. kir. államvasutak.

HIRDETMÉNY.

Az ungvölgyi vasut Nagybereznai végállomásától kiindulólág Uzsonkon át a magyar-gácsországi határszélig vezetendő 56 km. hosszú vasutvonalon végrehajtandó építő munkákra a magy. kir. államvasutak igazgatósága, a kereskedelemügyi magy. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának rendeletéből előreláthatólag már a közelebbi időben nyilvános versenyt fog hirdetni, mely alkalommal az ajánlatok benyújtására csak rövidebb határidő fog kitétetni.

Ez okból a vállalkozni szándékozók felkértenek, hogy a szóban levő vonalat most tekintsék meg.

A vonal részletes tervei a magy. kir. államvasutak építő felügyelőségénél (Budapest, Nádor-utca 32. sz. II. em. 15.) megtekinthetők. A tájékozást nyújtó átnézeti hosszszelvény pedig a magy. kir. államvasutak központi tervtárában (VI. Teréz-körút 56. földsz.) tizenkét koronáért megszerzhető.

Budapest, 1902. évi szeptember hó.

(3.3)

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Kiadó lakás.

Az Uri- és Korház-utca sarkán egy

külön álló ház

teljesen ujonnan átalakítva, nagy lakással, konyha, folyosó stb. elkülönített kerttel

november 1-ére kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

648—x.40